

Asia: VN/14302/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esityksestä

-

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

-

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämisvelvoite (5 §)

Sote-uudistuksessa perustettaville hyvinvointialueille siirtyä kuntataloudesta yhteensä 12,8 miljardin euron rahoitus tehdessä niistä merkittäviä taloudellisia toimijoita. Ilmastopäästöjen kannalta on syytä tarkastella hyvinvointialueiden hankintoja, joilla on suuri painoarvo julkisessa taloudessa.

Hankintojen avulla voidaan vaikuttaa päästövähennyksiin mm. asettamalla hankintakriteereiksi ominaisuuksia, jotka liittyvät vähäpäästöisyyteen. Myös eräillä terveydenhuollossa käytettävät aineet, kuten tietyt anestesiakaasut ja ponnekaasulliset inhalaatiolääkkeet aiheuttavat suoria kasvihuonekaasupäästöjä. Näiden pienentäminen on mahdollista hoitokäytäntöjä kehittämällä ja vaihtoehtoisilla lääkevalinnoilla.

Hyvinvointialueet hallinnoivat suuria ja paljon energiaa käyttäviä kiinteistöjä. Niiden osalta ilmastopäästöihin vaikuttavia valintoja ovat energiatehokkuutta kehittävät toimenpiteet niin uudisrakentamisessa ja peruskorjauksessa kuin perusylläpidossa. Edelleen päästöihin vaikuttaa tarvittavan energian lähteiden valinta. Hyvinvointialueilla on käytössään merkittävästi myös ajoneuvokalustoa esimerkiksi pelastustoimen ja ensihoidon sekä tavaralogistiikan tarpeisiin.

On esitetty, että Suomen terveydenhuollon osuus maamme kokonaispäästöistä on 5,0 %, ja sen sisällä ostetun energian päästöjen lisäksi merkittäviä ovat matkustus ja kuljetus, ruokapalvelut, työntekijöiden majoituspalvelut sekä eräät hallinnolliset palvelut (viite alla). Suomen asettamat kunnianhimoiset päästövähennystavoitteet edellyttävät aktiiveja toimia päästöjen pienentämiseksi

kaikilla sektoreilla. Sen vuoksi näkisin, että ilmastonmuutosta hillitsevien toimien tulisi jollain tavalla olla myös hyvinvointialueita velvoittavia.

Siksi ehdotan 5§ muutosta seuraavasti:

Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden ja suunnitelmien toteutumista. Lisäksi kunnallisen ja hyvinvointialueen viranomaisen on edistettävä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan tämän lain mukaisten tavoitteiden toteutumista ottaen huomioon paikalliset olosuhteet.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

-

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

-

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

-

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

-

Muutoksenhaku (22 §)

-

Esityksen vaikutukset

-

Muita huomioita

-

Setälä Leena
Samkommunen för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt - Leena Setälä,
kestävän kehityksen johtaja